

Bilag 2-5
til
Fra passiv iagttager
til aktiv deltager

Bidrag til kortlægning af mekanismerne bag
de seneste 150 års samfundsmæssige forandringer
og gradvist øgede demokratisering i Grønland

[Udgives kun elektronisk]

Klaus Georg Hansen

Nuuk
2017

Klaus Georg Hansen

Bilag 2-5 til

Fra passiv iagttager til aktiv deltager

Bidrag til kortlægning af mekanismerne bag de seneste 150 års samfundsmæssige forandringer og gradvist øgede demokratisering i Grønland

INUSSUK – Arktisk forskningsjournal 1 – 2017 – Bilag 2-5

Udgives kun elektronisk på hjemmesiden for Departementet for Uddannelse, Kultur
Forskning og Kirke.

1. udgave, 1. oplag

Nuuk, 2017

Copyright © Klaus Georg Hansen samt Departementet for Uddannelse, Kultur, Forskning
og Kirke, Grønlands Selvstyre

Uddrag, herunder figurer, tabeller og citater, er tilladt med tydelig kildeangivelse. Skrifter,
der omtaler, anmelder, citerer eller henviser til denne publikation, bedes venligst tilsendt.

Skriftserien INUSSUK udgives af Departementet for Uddannelse, Kultur, Forskning og
Kirke, Grønlands Selvstyre.

Formålet med denne skriftserie er at formidle resultater fra forskning i Arktis, såvel til den
grønlandske befolkning som til forskningsmiljøer i Grønland og det øvrige Norden.
Skriftserien ønsker at bidrage til en styrkelse af det arktiske samarbejde, især inden for
humanistisk, samfundsvidenskabelig og sundhedsvidenskabelig forskning.

Redaktionen modtager gerne forslag til publikationer.

Redaktion

Forskningskoordinator

Najâraq Paniula

Departementet for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke

Grønlands Selvstyre

Postboks 1029, 3900 Nuuk, Grønland

Telefon: +299 34 50 00

E-mail: napa@nanoq.gl

Publikationer i INUSSUK serien kan rekvireres ved henvendelse til

Forlaget Atuagkat ApS

Postboks 216

3900 Nuuk, Grønland

Email: ordre@atuagkat.gl

Hjemmeside: www.atuagkat.gl

Indledning

Værket "Fra passiv iagttager til aktiv deltager. Bidrag til kortlægning af mekanismerne bag de seneste 150 års samfundsmæssige forandringer og gradvist øgede demokratisering i Grønland" (INUSSUK 2017:1) er revideret version af PhD afhandlingen med næsten samme titel.

I PhD afhandlingen er der kapitler om videnskabsteori og metode samt om perspektivering. Ved udgivelsen af INUSSUK 2017:1 er det besluttet, at disse kapitler samt afhandlingens forord kun skal udgives elektronisk.

Disse dele af afhandlingen er derfor blevet gjort elektronisk tilgængelige i form af Bilag 2, Bilag 3 Bilag 4 og Bilag 5 til "Fra passiv iagttager til aktiv deltager. Bidrag til kortlægning af mekanismerne bag de seneste 150 års samfundsmæssige forandringer og gradvist øgede demokratisering i Grønland".

De fire bilag kan hentes på hjemmesiden for Departementet for Uddannelse, Kultur Forskning og Kirke..

De dele af afhandlingen, som det drejer sig om, er følgende:

Bilag 2	Afhandlingens forord
Bilag 3	Videnskabsposition
Bilag 4	Metode
Bilag 5	Perspektivering

Bilag 2 (kun elektronisk)

Afhandlingens forord

"Bedre sent end aldrig", kunne man med rette sige om afhandlingen her. Som nyuddannet etnograf ønskede jeg i 1995 at skrive en PhD. Emnet var ikke rent etnografisk, så jeg så mig om efter et andet sted at blive indskrevet end ved Aarhus Universitet, hvor jeg havde skrevet min magisterafhandling. Jeg fik nys om, at lektor ved Geografi på Roskilde Universitet Rasmus Ole Rasmussen måske kunne være interesseret. Rasmus var meget imødekommende, da jeg henvendte mig til ham, og jeg blev indskrevet som privatist PhD studerende ved Nordatlantiske Regionalstudier, Roskilde Universitet.

Sideløbende med, at jeg havde mit faste arbejde, deltog jeg fire gange i Circumpolar Arctic Social Science (CASS) PhD Network fieldwork schools. De PhD kurser var berigende på flere måder end blot at stimulere til at arbejde på mit PhD projekt. Dengang var projektets arbejdstitel "IT's demokratiserende potentiale i Arktis". I 1998 havde jeg et halvt års ansættelse som forskningsassistent, men det lykkedes ikke at skaffe PhD lønmidler. Trods dette har Rasmus gennem årene været mig en mentor, sparingspartner og kollega, som med sin indsigtfulde og konstruktive støtte har givet mig mulighed for i de mange år at holde liv i PhD projektet.

I det omfang, der var en strategi for PhD'en, blev den efter 1998 til, at jeg skulle skrive en artikelbaseret PhD afhandling. Udfordringen var at afse tid til at skrive artiklerne, når det daglige arbejde som chef alle årene har fordret mere end lige 40 timers arbejde om ugen. Til tider har tanken om en PhD været næsten helt skrinlagt. Det helt afgørende for, at projektet alligevel overlevede, har været Rasmus' aldrig svigtende støtte og opmuntring. Uden den sparring og det samarbejde ville jeg aldrig være nået i mål.

Fra mine år på Nordregio (2011-2012) har målet været at få skrevet selve afhandlingen til de valgte artikler. Siden jeg i efteråret 2014 stoppede ved Ilisimatusarfik har jeg fuldtids arbejdet på at få skrevet selve afhandlingen. Her var den gæstfrihed, som jeg oplevede hos Grønlands Naturinstitut, helt afgørende som ramme for mine afsluttende arbejds måneder. Desuden gav samarbejdet med Norut, Alta, i Norge mig den nødvendige arbejdsro. For disse rammer er jeg direktør Klaus Nygaard og seniorforsker Trond Nilsen stor tak skyldig.

Da jeg i 2005 blev udskrivet som privatist ved Roskilde Universitet, har jeg

i 2014 måttet finde et nyt universitet, hvor jeg kunne blive indskrevet og aflevere min afhandling. Den store imødekommenhed, som jeg oplevede fra lektor Anne Merrild Hansen ved Institut for Planlægning, Det Teknisk-Naturvidenskabelige Fakultet, Aalborg Universitet, har sikret, at jeg siden efteråret 2014 har været indskrevet som privatist ved Aalborg Universitet.

Anne trådte samtidig beredvilligt til som vejleder og har sammen med Rasmus siden efteråret 2014 givet den afsluttende og intensive vejledning, som var helt nødvendig, for at selve afhandlingen til artiklerne kunne komme på plads. For denne intensive, engagerede og yderst kompetente vejledning er jeg både Anne og Rasmus meget taknemlig.

I den afsluttende skrivefase har skarp gennemlæsning og kommentering fra min gudfar Kjær Jensen på afgørende punkter styrket den samlede tekst. Det er et stort privilegium at kunne trække på så gode faglige kræfter i sit nære netværk.

Min kone, Karen Marie Nathansen, har gennem årene fulgt mine skrivelser tæt. Det er blevet til mangen en god faglig diskussion. Desuden har Karen utallige gange læst korrektur på mine tekster. For denne faglige og personlige sparring og utrættelige støtte siger jeg Karen af hjertet tusinde tak.

I årenes løb har jeg også haft berigende diskussioner med mange gode kollegaer, fagfæller og bekendte. Ingen nævnt ingen glemt. De har alle på hver deres vis et fingeraftryk med i afhandlingen – synligt eller ej. Disse dialoger og meningsudvekslinger har været med til at skærpe bevidstheden om og argumenterne for, hvad jeg selv står for. Det er livgivende. Til alle med- og modkombattanter vil jeg sige stor tak for jeres bidrag.

Selvom jeg ikke alene kunne været nået hertil, så kan alene jeg stilles til ansvar for de perspektiver og konklusioner, som kommer frem i afhandlingen.

Klaus Georg Hansen
Nuuk, august 2015

Bilag 3 (kun elektronisk)

Videnskabsposition

I hver af afhandlingens syv artikler er der et centralt begreb, som bliver analyseret. De analyserede begreber er: Virkelighedsbeskrivelse (Artikel 1), deltagelse (Artikel 2), pædagogik (Artikel 3), demokrati (Artikel 4), urbanisering (Artikel 5), industrialisering (Artikel 6) og legitimitet (Artikel 7). Analyser af udvalgte begrebers historiske forandringer i relation til Grønlands seneste 300 årige historie er en meta-tråd i min forskning, som den er kommet frem i afhandlingens artikler, og dermed er det også en meta-tråd for denne afhandlingens syntetiserende analyser.

Inden for rammen af Grønlands seneste 300 årige historie som afhandlingens meta-tråd sigter Bilag 3 mod at udstikke afhandlingens helt overordnede videnskabspositionerende ramme for de syntetiserende analyser. Denne overordnede ramme er en socialkonstruktionistisk position. For det andet udstikker Bilag 3 afhandlingens forskningsmål.

B3.1 Pluralisme som princip

I min magisterafhandling (Hansen 1992) opstillede jeg første gang min forståelse af en videnskabspositionerende ramme for mine analyser af ændringer over tid i de konnotationer, der tillægges forskellige betegnelser. Mit teoretiske ståsted blev dengang udviklet på basis af blandt andre det, som dengang var skrevet af den canadiske filosof Ian Hacking (1936-). På det tidspunkt havde Hacking endnu ikke udgivet flere af de værker, som i dag anses for nogle af hans hovedværker. Min rammesætning kan specielt i relation til Hackings senere værker derfor – retrospektivt – siges at have været lidt præmaturlt eller ufuldendt. Da jeg fortsat basalt funderer min forskning inden for den samme videnskabelige forståelsesramme som tidligere, vil jeg i de følgende afsnit med afsæt i den tidligere udredning uddybe og præcisere afhandlingens videnskabspositionerende ramme.

B3.2 Intellectuel krigsførelse

I 1962 udgav Thomas S. Kuhn (1922-1996) bogen "The Structure of Scientific Revolutions" (Kuhn 1962), som blev skelsættende gennem sin indflydelse på de følgende årtiers teoriudvikling og emnevalg. Værket var mere end 30 år senere til at starte den såkaldte "science war", som

rullede i 1990'erne blandt akademikere primært i USA og Canada, men også europæiske forskere blandede sig (Smith 2001).

Op gennem 1970'erne og 1980'erne havde samfundsvidenskabelige og humanistiske forskere med et relativistisk udgangspunkt problematiseret den naturvidenskabelige objektivitet. Det blev til sidst for meget for flere naturvidenskabelige forskere, som i 1994 og 1996 svarede igen (ibid.). Striden stod mellem realisternes hævde af videnskabelig objektivitet og nominalisternes insisteren på en uundgåelig subjektivitet.

Markante eksempler på forskeres problematiseringer af naturvidenskaben er: "The Tao of Physics" (Capra 1975), "Wholeness and the Implicate Order" (Bohm 1980) og "Order Out of Chaos" (Prigogine og Stengers 1984) (Carson 1995). Det naturvidenskabelige modangreb kom først med to amerikanske forskere biologen Paul R. Gross og matematikeren Norman Levitt, der i 1994 udgav bogen "Higher Superstition. The Academic Left and its Quarrels with Science" (Gross og Levitt 1994). I 1996 fik den amerikanske fysiker Alan Sokal optaget en artikel i det ansete amerikanske sociologitidsskrift "Social Text". Artiklen havde titlen "Transgressing the boundaries. Toward a transformative hermeneutics of quantum gravity" (Sokal 1996). Da Sokal efterfølgende afslørede, at det var et fupnummer og, at artiklen var nonsens, startede det en heftig og hård videnskabelig debat (Smith 2001).

B3.3 Konstruk-isme

Centralt på den samfundsvidenskabelig og humanistiske side stod forskere inden for socialkonstruktionismen og deriblandt Ian Hacking, som i 1999 helt enkelt indledte sin bog "The social construction of what?" med ordene: "*Social construction is one of the very many ideas that are bitterly fought over in the American culture wars*" (Hacking 1999, VII). Så var tonen ligesom slået an.

Det var nok ikke mindst på grund af denne "science war", at en række forskere inden for det socialkonstruktionistiske felt fandt anledning til at markere deres position. I sin artikel "The social constructionist movement in modern psychology" skriver Psykologen Kenneth J. Gergen (1934-) i en fodnote, at skrivemåden 'constructivism' refererer til den schweizisk psykolog Jean Piaget (1896-1980) og hans teori om udviklingspsykologi. Gergen peger heroverfor på skrivemåden 'constructionism' dels for at undgå forvirring, dels for at etablere en forbindelse til Peter L. Berger og Thomas Luckmann og deres "The Social Construction of Reality" (Berger and Luckmann 1966), som var bogen, der for alvor introducerede

socialkonstruktionismen inden for humaniora og samfundsvidenskab (Gergen 1985,266).

I netop den ovenfor nævnte bog "The social construction of what?" (Hacking 1999) har Ian Hacking en tilsvarende overvejelse inden for filosofi og samfundsvidenskab. Hacking konstaterer, at matematikere længe har benyttet begrebet 'constructivism', og han konkluderer på den baggrund: "*I find it convenient to leave the label constructivism to mathematics. ... It is true many people nowadays speak of social constructivism rather than constructionism in any context whatsoever. ... I sp[ea]k instead of (social) constructionism.*" (ibid.,48).

Ud fra en umiddelbar betragtning er argumenterne med henvisning til allerede eksisterende brug af en bestemt term ganske tilforladelig og rimelig. Der er bare lige delvist det med den bagvedliggende konfrontation mellem realister og nominalister, for når det så samtidig er klart, at Piaget i sine erkendelsesteoretiske overvejelser er realist med hensyn til eksistensen af en erfaringsuafhængig omverden og desuden anlægger et materialistisk og universalistisk perspektiv, når det gælder træk ved udviklingen af barnets erkendeevner (Kauffmann 2013,54), så tegner der sig i forhold til socialkonstruktionister som Gergen og Hacking en klar frontlinje.

En tilsvarende overvejelse kan ses i relation til Hackings reference til matematikken, hvor den hollandske matematiker Luitzen Egbertus Jan Brouwer (1881-1966) er en af de centrale personer i den matematiske konstruktivisme, eller intuitionisme, som det også kaldes (Engelhardt og Jensen 2007). Brouwer mente, at hvis man skal bevise, at noget eksisterer i matematikken, så skal man kunne angive en endelig procedure, der konstruerer det (ibid.,264). Igen, matematikken er i sagens natur universel og kan derfor af Hacking være opfattet som repræsentant for den forskning, der hørte til modpartens side i den verserende "science war".

Tydeligvis er der lige under den tilforladelige forklaring om hensyn til andre forskningsgrenes brug af en term en anden mulig forklaring, for – som det var tilfældet i den dengang verserende "science war" – så stod socialkonstruktionismen, der ser "*discourse about the world not as a reflection or map of the world but as an artefact of communal exchange*" (Gergen 1985,266), over for den overvejende materialistiske, realistiske og universalistiske konstruktivisme.

Inden for denne overordnede skelnen mellem konstruktivisme og konstruktionisme er der rum for yderligere differentieringer. Her skal blot fokuseres på socialkonstruktionismen. På trods af den ovenfor anførte lidt bombastiske indgangsreplik i sin bog i 1999 er Ian Hacking ikke bare ude

med riven til en ene side. Også indadtil blandt socialkonstruktionister giver Hacking udtryk for, at han kan se udfordringer:

"The metaphor of social construction once had an excellent shock value, but now it has become tired. It can still be liberating suddenly to realize that something is constructed and is not part of the nature of things, of people, or human society. But construction has run on apace" (Hacking 1999:35).

Det er en problemstilling, som Hacking også tidligere har forholdt sig til, eksempelvis, hvor han i artiklen "Making up people" anfører, at *"I believe that static nominalism is doubly wrong: I think that many categories come from nature, not from the human mind, and I think our categories are not static"* (Hacking 1986,228).

I sin første 'tanke' tilnærmer Hacking sig realisterne i og med, at Hacking som konstruktionist inkluderer i sin forståelse naturskabte kategorier. Han anlægger dermed en nominalistisk tilgang til *"natural kinds"* (Hacking 1999) og en realistisk tilgang til *"categories from nature"* (Hacking 1986). I sin anden 'tanke' lægger Hacking lidt afstand til nominalisterne, for som kontrast til den gængse statiske nominalisme definerer Ian Hacking sig som dynamisk nominalist. Essensen i vægtningen af det dynamiske aspekt er uddybet i Kapitel 3, der diskuterer Hackings historieforståelse. Med disse to positioneringer får Ian Hacking placeret sig i en pragmatisk midterposition mellem konstruktivismens realister og socialkonstruktionismens statiske nominalister.

I dansk forskningssammenhæng ses det, at Finn Collin i alt fald delvist placerer sig i samme midterposition som Hacking, når han anfører, at *"[j]eg ønsker at forsvare den tese, at socialkonstruktivismen har en vis gyldighed på den sociale virkelighed, mens den er radikalt fejlagtig hvad angår den fysiske virkelighed"* (Collin 1999,9). Det er dermed realismen, som har gyldighed, når der er tale om den fysiske virkelighed.

Ganske symptomatisk for den forvirring, der hersker i den dansksprogede socialkonstruktivistiske litteratur, så benytter Collin i artiklen, som citatet her kommer fra, konsekvent og helt ureflekteret stavemåden 'konstruktivisme'.

Samfundsforskeren og politikerens Nils Bredsdorff (1946-2012) en af de få danskere, der analytisk har forholdt sig til distinktionen [tiv] / [tion]. Bredsdorff anfører i sin bog "Diskurs og konstruktion" (Bredsdorff 2002), at han mener at kunne se af et udpluk af danske tekster, at de to termer 'socialkonstruktionisme' og 'socialkonstruktivisme' benyttes inden for henholdsvis humanvidenskaberne og samfundsvidenskaberne. Bredsdorff benytter derfor 'socialkonstruktivisme' i sin samfundsvidenskabelige forskning (ibid.,90)

I den ikke helt lille mængde af relevante tekster, som jeg har været igennem, genkender jeg ikke Bredsdorffs inddeling. Der hersker i de dansksprogede tekster et sandt og ofte helt ureflekteret kaos i brugen af [tiv] og [tion]. Det lader til, at mange forskere benytter sig af [tiv] og [tion], som var de uden betydningsadskillelse. Når det betænkes, at en del af baggrunden for italesættelse af forskellen var den omtalte "science war", som danske forskere ikke har været specielt aktivt involverede i, så giver det god mening, at der i dansk sammenhæng ikke er den samme opmærksomhed omkring problemstillingen, som det kan ses i den engelsksprogede litteratur.

En oversigt over de her beskrevne tilgange til konstruktisme er illustreret i Figur B1.

Benævnelser	A	Konstruktivisme		Radikal konstruktivisme
	B	Konstruktivisme	Socialkonstruktionisme	Socialkonstruktionisme
	C		Dynamisk nominalisme	Statisk nominalisme
Ontologi Virkeligheds-teori		Materialisme	Materialisme/idealisme	Idealisme
Epistemologi Erkendelses-teori		Universalisme Realisme	Universalisme/relativisme Realisme/nominalisme	Relativisme Nominalisme
Eksempler på teoretikere		Luitzen Brouwer (1881-1966) Jean Piaget (1896-1980) Lev Vygotsky (1896-1934)	Finn Collin (1949-) Ian Hacking (1936-)	Peter L. Berger (1929-) Thomas Luckmann (1927-) Kenneth J. Gergen (1934-)

Figur B1. Samlet oversigt over, hvordan de enkelte benævnelser positionerer sig såvel ontologisk som epistemologisk. Af de ovenfor diskuterede forskere er kun Nils Bredsdorff ikke indplaceret. Han ville nok kunne indplaceres et sted mellem Konstruktivisme og Dynamisk nominalisme. Egen opstilling.

Det, at Nils Bredsdorff så alligevel foreslår [tiv] som den foretrukne skrivemåde for samfundsvidenskaben, skyldes meget sandsynligt, at han i sit ontologiske perspektiv har identificeret sig i højere grad på linje med eksempelvis Piaget og dermed har anlagt en mere materialistisk tilgang. Det vil også kunne begrunde, at Bredsdorff ser sig nødsaget til at lægge en vis

afstand til Hackings "*legoklodsagtige erkendelsesteori*" (Bredsdorff 2002,92).

Det bør desuden nævnes, at Peter Busch-Jensen i en lærebog fra 2007 har en helt anden analyse af opdelingen: "*Socialkonstruktivismen (med 'v') kritiseres ... for at være pessimistisk og generelt beskrive os mennesker, som om vi slet ikke er selvstændigt handlende individer. Socialkonstruktionismen (med 'n') kritiseres lige modsat for at være for optimistisk og for at beskrive mennesker, som om de var langt mere frie og selvstændige, end de er*" (Busch-Jensen 2007,170). Den opdeling ses ikke at passe ind i oversigten i Figur B1.

Mit overordnede videnskabelige ståsted er mere i overensstemmelse med Ian Hackings end med eksempelvis Nils Bredsdorffs. Jeg vil derfor i afhandlingen henholde jeg mig til, hvad Gergen og Hacking havde foreslået. Jeg vil således benytte mig af stavformen 'socialkonstruktionisme', når jeg bruger ordet, men jeg vil naturligvis fastholde skrivemåden, som den er hos andre, som jeg måtte referere til.

I og med, at jeg lægger mig op ad Ian Hacking, er det på sin plads at se på, hvordan Hacking definerer socialkonstruktionisme: "*[B]y constructionism (or social constructionism if we need, on occasion, to emphasize the social) I shall mean various sociological, historical, and philosophical projects that aim at displaying or analyzing actual, historically situated, social interactions or causal routes that led to, or were involved in, the coming into being or establishing of some present entity or fact.*" (Hacking 1999,48).

Det er i særlig grad fremhævelsen af den historiske dimension og den eksplicite foranderlighed, som inspirerer mig. Det er netop den type beskrivelser og analyser, som indgår i afhandlingens artikler og, som videreføres i afhandlingens syntetiserende analyser af artiklerne. I den forstand kan jeg derfor siges at anlægge et socialkonstruktivistisk og dynamisk nominalistisk perspektiv som videnskabsposition, og det udgør dermed den overordnede videnskabspositionerende ramme for afhandlingen.

Bilag 4 (kun elektronisk)

Metode

På samme måde som virksomheder har vision, mission og værdier, så har forskning ontologi, epistemologi og metodologi (Voxted 2006). I Bilag 3 og i Kapitel 2 var fokus på det dybe niveau, ontologi, og det mellemliggende niveau, epistemologi. Bilag 4 her handler om det øvre niveau, metodologien, altså svar på spørgsmålet 'hvordan', når man ser på den konkrete fremgangsmåde ved indsamling af informationer. Det afgørende succeskriterium for såvel virksomheden som for forskningen er, at de tre niveauer hænger logisk sammen.

I Bilag 4 beskriver jeg først nogle træk ved de anvendte fremgangsmåder i mine syv artikler, og jeg relaterer det til i hvilket felt (A, B, C eller D) i Figur 1 (side 23), den enkelte artikel er placeret. Derefter gør jeg nogle overvejelser over min egen rolle som samfundsforsker, der bor i det land, som jeg analyserer. Afslutningsvist samler jeg op mine forskellige metodiske fremgangsmåder og sætter dem ind i en metodologisk ramme i forhold til begreber som mixed methods og grounded theory.

B4.1 Anvendte fremgangsmåder

I forbindelse med min forskning, som har ledt frem til afhandlingens syv artikler, har jeg benyttet en række forskellige fremgangsmåder til indsamling af informationer. Det har været vigtigt for mig i min videnskabspositionering, som den er skitseret i Bilag 4, at opstille en ramme, der ikke sætter for mange restriktioner for indsamling af informationer og overvejelser om disse. Metodisk har jeg i mine studier derfor haft en stor grad af frihed.

I Felt A i Figur 1 har jeg placeret blot en af mine artikler (Hansen 1996 [Artikel 1]). Den metodiske fremgangsmåde, som ligger til grund for artiklen er det 14 måneders klassiske antropologiske deltagerobservations-feltarbejde, som jeg foretog i bygden Niaqornaarsuk i 1989-1990.

Metoden deltagerobservation er en primært kvalitativ "... kulturvidenskabelig undersøgelsesmetode, hvor forskeren på én gang deltager i og observerer de samfundsf forhold eller det sociale liv, der undersøges. Formålet er at forstå den undersøgte gruppe ud fra dens eget perspektiv. Data indsamles dels gennem deltagelse i fælles aktiviteter, dels

gennem observation, idet forskeren registrerer, hvad andre foretager sig, uden at gribe ind og uden at manipulere" (Bech-Jørgensen og Hastrup 1996,65).

Under mit feltarbejde boede jeg privat hos en familie, hvor jeg blev indlemmet som 'adopteret søn'. Jeg havde min dagligdag i bygden, gik på besøg samt tog på fiskeri og jagt sammen med nogle af fangerne. Der var en meget ringe grad af planlægning i forhold til hvilken information, jeg fik adgang til hvornår. Det var i forbindelse med dette feltarbejde, at jeg indsamlede de indledende informationer til artiklen om virkelighedsbeskrivelser og kajaksvimmelhed (Hansen 1996 [Artikel 1]).

Ud over den empiriske indsamling af informationer har jeg også benyttet mig af egentlige interviews samt af litteraturstudier til Artikel 1. Som grundlag for artiklen var den empiriske deltagerobservation helt afgørende. Uden den del af informationsindsamlingen var artiklen ikke blevet skrevet, for det var kun gennem den helt nære personlige kontakt med få centrale personer, jeg fik kimen til artiklens tema. Grundlaget for Artikel 1 har derfor overvejende været empirisk, kvalitativt og induktivt.

Artikel 2 (Hansen 2003), Artikel 5 (Hansen and Rasmussen 2013) og Artikel 6 (Hansen 2013a) er placeret i Felt B i Figur 1. Min metodiske fremgangsmåde ved udarbejdelsen af disse artikler var bredere.

For alle tre artiklers vedkommende har jeg i højere grad også trukket på kvantitative data som en af flere informationskilder. Datagrundlaget for artiklen om mobilitet og urbanisering er som udgangspunkt en analyse af registerdata fra Grønlands Statistik (Hansen and Rasmussen 2013 [Artikel 5]). For at underbygge og uddybe analysen blev disse data suppleret med empiriske undersøgelser. *"In this case two approaches – questionnaires and interviews – have been chosen in addition to the register data as they provide overview and in-depth insight into what is behind the decisions"* (ibid.,166). Resultaterne bygger dermed på triangulering.

Triangulering er en tilgang, hvor der sker en kombination af typisk tre forskellige metoder til afdækningen af en problemstilling. Ud over at tilgå problemstillingen kvantitativt ved analyse af registerbaserede data og repræsentative spørgeskemaundersøgelser vil der til belysning af den samme problemstilling blive brugt kvalitative analyseformer, som kan være dybdeinterview eller fokusgrupper (Frederiksen, Gundelach og Nielsen 2014). I mit konkrete tilfælde er analyseresultaterne baseret på en frugtbar sammenkobling af registerdata, repræsentativ spørgeskemaundersøgelse og dybdeinterviews (Hansen and Rasmussen 2013 [Artikel 5]).

Lige som ved artiklen i Felt A indgik også empiriske observationer fra et andet og kortere feltarbejde i Innarsuit i 1998 (Hansen 1999) som et vigtigt element i en af artiklerne i Felt B, nemlig i artiklen om telekommunikation ([Artikel 2]). Artikel 6 bygger i højere grad på et casestudie om overvejelser omkring etablering af en aluminiumsmelter, hvor jeg selv var dybt involveret i produktion af de relevante informationer.

Ved artiklerne i Felt B har jeg samlet set benyttet såvel kvantitative som kvalitative data, desuden har jeg brugt egne indsamlede empiriske informationer sammen med casestudier og litteraturgennemgang.

Der er til Felt C i Figur 1 knyttet to artikler. Det er Artikel 4 (Hansen, Sørensen og Jeppson 2009) og Artikel 7 (Hansen 2014a). I lighed med Felt B har jeg ved artiklerne i Felt C benyttet en pragmatisk kombination af kvantitative og kvalitative oplysninger.

Det blev særligt udfoldet i analyserne af den offentlige debat i relation til placeringen af en potentiel aluminiumsmelter. Her var den kvalitative metodiske udfordring primært at omsætte kvalitative holdninger til en entydig målbar skala (Hansen, Sørensen and Jeppson 2009 [Artikel 4]). I Artikel 7 har jeg trukket dels på skrevne værker, dels på de konkrete observationer, som kunne gøres for den periode, artiklen beskriver.

Felt D i Figur 1 har blot en enkelt artikel tilknyttet. Det drejer sig om Artikel 3 (Hansen 2003). I denne artikel er litteraturstudier den helt gennemgående metode. Desuden inddrages i et vist omfang empiriske og generaliserede observationer.

Qua min videnskabspositionering har jeg helt overvejende anlagt et funktionelt (frem for et materialistisk) kildesyn på den litteratur, som jeg har benyttet. Historikeren Inga Floto definerer det funktionelle kildesyn således: "*[K]ildematerialet til en historisk undersøgelse er ... ikke en given størrelse, men afhænger af de spørgsmål, historikeren søger besvaret i sin undersøgelse*" (Floto 1997,471).

For mig har det blandt andet betydet, at jeg har inddraget overvejelser om eksempelvis forfatterens tilhørsforhold, tidspunktet for en teksts tilblivelse og formålet med en given tekst, når de historiske og de nutidige skriftlige kilder er blevet benyttet. I Artikel 3 har det konkret haft betydning for, hvordan jeg har benyttet Hans Egedes beskrivelse af børneopdragelse (Egede 1741,82).

Af gennemgangen her fremgår det, at når mine syv artikler placeres i de fire felter i Figur 1, så bevæger jeg mig metodisk fra i Felt A i overvejende grad

at basere mig på empiriske observationer til i Felt D i overvejende grad at basere mig på litteraturstudier. I Felt B og Felt C har jeg i overvejende grad benyttet mig af kombinationer af metodiske tilgange. Det giver god mening, at artiklerne, som er knyttet til privatsfæren (Felt A og B), mere bygger på empiriske observationer, hvorimod artiklerne, som er knyttet til offentlighedssfæren (Felt C og D), generelt mere bygger på observationer fra litteraturen.

B4.2 Refleksion over egen rolle

Fagligt er jeg skolet inden for antropologi. Jeg har derfor indgående, teoretisk beskæftiget mig med min rolle som forsker i relation til det klassiske, antropologiske feltarbejde, der er baseret på deltagerobservation (Hansen 1991a).

Som det fremgår af det foregående afsnit, er det ikke alene min rolle i det klassiske feltarbejde, som er vinklen i forhold til afhandlingen her. Jeg har også fokus på min rolle som aktiv samfundsborger i det land, hvis styreformer og demokratiseringsprocesser, jeg studerer, skriver om samt debatterer. Der er selvsagt mange overvejelser, som er de samme, når man ser på feltarbejdet, og når man forholder sig til sin rolle i et samfund som sådan.

En af de centrale forskelle er den private intimitet og nærheden, som dominerer i det lokale feltarbejde, i modsætning til offentligheden og distancen, som dominerer, når det drejer sig om en offentlig debat med et helt samfund som referencerammen. Det er alligevel mange af de samme mekanismer, der gør sig gældende i de to kontekster. Det vil jeg vende tilbage til, når jeg har givet nogle eksempler på min deltagelse i den offentlige debat.

Mine erfaringer med at være en del af den offentlige debat i Grønland går tilbage til slutningen af 1980'erne, hvor jeg blev interviewet af journalisten Elna Egede. Det var mit allerførste interview til KNR radio. Jeg havde på DKIKs¹ årsmøde sagt noget om Grønland som klansamfund. Jeg boede i Danmark på det tidspunkt, så jeg hørte ikke selv udsendelsen – og det er efterfølgende ikke lykkedes for mig at finde frem til en kopi af udsendelsen. I interviewet omtalte jeg Grønland som et klansamfund. Jeg brugte Lars Emil Johansen (1946-) som eksempel på, at der er visse familier, som lader til at være mere fremme i politik end andre. Lars Emil Johansens morfar

¹ DKIK er en forkortelse for 'Danmarkimi Kalaallit Ilinniagaqartut Kattuffiat', som på daværende tidspunkt var navnet på foreningen for de grønlandske studerende i Danmark.

Johan Henningsen (1876-1952) var medlem af Forstanderskaberne 1909-1911 (Rendal 2014) og senere et markant medlem af Nordgrønlands Landsråd 1911-1916 (Sørensen 1983). Tillige var Lars Emil Johansens mor, Elisabeth Johansen (1907-1993), i årene 1959-1975 medlem af Grønlands Landsråd. Elisabeth Johansen var det eneste kvindelige medlem af Landstinget og fik for sit politiske mod tilnavnet 'Landsrådets eneste mandfolk' (Jensen 2003).

Efter udsendelsen havde været sendt, hørte jeg fra Grønland, at Lars Emil Johansen i et modinterview var gået meget i rette med denne danske studerendes udlægning af de grønlandske forhold². Siden har jeg i andre sammenhænge fremsat tilsvarende betragtninger om, at der er klanlignende strukturer i det grønlandske samfund (Hansen 2005, Lavrsen 2014). Disse nyere indlæg har jeg også fået reaktioner på såvel i privatsfæren som i offentlighedssfæren. I Kapitel 5 vil der være en nærmere analyse af klansystemet i Grønland.

Et andet eksempel er, at jeg i forbindelse med, at jeg i 1993 blev ansat som forskningsbibliotekar ved Groenlandica, Grønlands Nationalbibliotek, i Nuuk, fik mulighed for at tage efteruddannelsen til Forskningsbibliotekar DB ved Danmarks Biblioteksskole. Da jeg i december 1994 havde færdigskrevet mit speciale "Lad nordlyset spille bold med nordlyset" (Hansen 1994), sendte jeg det til samtlige landspolitikere og kommunalbestyrelser. Det medførte kort tid efter, at Tele af landsstyret blev pålagt at åbne for adgang i Grønland til Internet. Det første halve år var kun otte institutioner koblet på i et indledende forsøg, herunder Groenlandica. Jeg mener, at jeg på den måde var en direkte medvirkende årsag til, at vi i Grønland i starten af 1995 begyndte at få adgang til Internet, og jeg deltog dengang aktivt i den offentlige debat om adgang til og brug af Internet (Hansen 1995a).

Senest har jeg som medlem af den grønlandske Forsoningskommission fra 2014 deltaget i en offentlig debat om rammerne for at skrive Grønlands historie (KNR 2015, Sermitsiaq.AG 2015)³. Her har jeg forfægtet det synspunkt, at Grønlands historie i højere grad, end det har været tilfældet indtil nu, bør skrives ud fra et nutidigt grønlandsk perspektiv. Selve

² Skæbnen ville, at jeg blot få år senere, i første del af 1990'erne blev ansvarlig for at skaffe midler til en buste af Elisabeth Johansen. Arbejdet blev udført af kunstneren Nanna Petersen. Lars Emil Johansen var ikke involveret i projektet, men han kvitterede efterfølgende med en fin og hyggelig middag i Hans Egedes Hus.

³ Jeg var medlem af Forsoningskommissionen fra dens etablering i august 2014 til april 2015, hvor jeg måtte udtræde, da jeg tiltrådte en stilling i Selvstyret. Man kan ikke på samme tid rådgive Selvstyret og være ansat i Selvstyret.

afhandlingen her kan ses i forlængelse af dette synspunkt.

Beskrivelserne her af mine forskellige roller er eksempler på, hvordan man som forsker selv er med til at italesætte de vinkler, som man forskningsmæssigt lægger ind over det samfund, som man studerer. Forskeren kan dermed selv på forskellig vis (eksplicit/implicit/intentionelt/tilfældigt) være med til at forme det studerede samfund. Det er der intet principielt i vejen for. Blot skal man som ansvarlig samfundsforsker i sin forskning være sig denne dimension bevidst og forholde sig eksplicit til den, hvor det er relevant.

Et eksempel på en sådan bevidst forholde sig til sin egen forskning og den potentielle indvirkning, som forskningsresultaterne måtte kunne have på det studerede samfund, kan ses ved den mobilitetsundersøgelse, som jeg var ansvarlig for i årene 2008-2010. Undersøgelsen dokumenterede blandt andet den markante nettoflytning, der de facto i en årrække er foregået fra mindre steder til større steder. Det blev i undersøgelsen og eksempelvis i en samtidig publikation (Rasmussen 2011) dokumenteret, at det ikke blot er en national trend men derimod en global trend, at der sker en urbanisering. Denne problematik har siden starten på Hjemmestyret været et underdebatteret tema, da den danske koncentrationspolitik var et af de meget markante grønlandske angrebepunkter mod den danskstyrede udvikling i Grønland specielt i 1960'erne og 1970'erne.

Som forskere var vi allerede på forhånd klar over, at beskrivelsen af en de facto urbanisering kunne blive en slags øjenåbner for nogle, hvorimod det hos andre kunne give anledning til at undersøgelsen ville blive opfattet som problematisk, da de forventede resultater uvægerligt ville kunne skabe mindelser om de ophedede debatter i 1970'erne. For os som forskere var den væsentligste bevæggrund, at vi med undersøgelsen ønskede at vise nogle faktuelle kvantitative tendenser omkring flyttemønstre i kombination med en repræsentativ undersøgelse af hvilke konkrete bevæggrunde og overvejelser, der i befolkningen lå til grund for deres beslutning om at flytte eller ej. Det er disse resultater, som Artikel 5 (Hansen og Rasmussen 2013) er bygget op omkring.

Fælles for det intime feltarbejde og deltagelsen i den offentlige debat er, at man indskriver sig i og tilskrives indtil flere positioner eller roller, som skifter gennem tid og kontekst. Dette er aldrig til at styre fuldt ud, og det bør det – efter min opfattelse – heller ikke være. Et enkelt eksempel på dette er Niels Focks beskrivelse af, hvordan han på sit feltarbejde i Sydamerika helt uforberedt af den befolkningsgruppe, som han opholdt sig hos, blev tilskrevet positionen som 'vores kronikør' i direkte konkurrence med nabobefolkning (Fock 1988).

Denne parameter med delvist kaos og ikke-kontrol i forhold til tilskrivning af roller er for mig en væsentlig faktor for en dynamisk udvikling af den forskning, som man arbejder med. Et seneste eksempel for mit vedkommende er, at den igangværende historiografi-debat, som jeg i foråret 2015 deltog i, har afstedkommet, at min rolle som dansker i Grønland direkte er blevet inddraget i de kommentarer, som er blevet givet på specielt Facebook (kommentaren var injurierende og blev hurtigt slettet igen). Det havde jeg ikke forudset. Det gode er, at det kan være med til at give mig nye handlemuligheder i debatten.

Det er netop handlemuligheder, som både selvdefinerede og tilskrevne roller og positioner er med til at skabe. Dette er hele essensen i Ian Hacking's teori omkring 'making up people' og 'looping effekt' (Hacking 1986; Hacking 1995b, Hacking 2007). Det gælder for grupper af folk, men det gælder i høj grad også for den enkelte forsker – og det har jeg i flere sammenhænge bevidst benyttet mig af.

Med min aktive deltagelse har jeg gennem årene haft det formål at bidrage til samfundsudviklingen med konkrete og primært empirisk funderede overvejelser. Mit mål har i mindre grad været at påvirke ændringer i en konkret retning. Mit mål har i højere grad været ud fra fakta baserede overvejelser at bidrage til øget bevidsthed generelt om nogle samfundsmæssige mekanismer. Hvilke ændringer den øgede bevidsthed har kunnet føre til, har jeg ønsket at overlade til offentligheden og politikerne at overveje.

I en artikel diskuterer Lone Kørnøv et al. forandringsagentens (change agent's) metode. "*This engagement of the researcher as a change agent is in different fields of research referred to by other names like e.g. participatory planning, empowerment and action research*" (Kørnøv et al. 2011,204). Til analyse af metoden refereres til 'Mode 3'. "*We understand Mode 3 as being characterised by high organisational autonomy and strategic interdependence, and at the same time attributed a normativity guiding the on-going knowledge making and negotiation process taking place between the researcher and the milieu*" (ibid.,208).

I denne forståelse af 'Mode 3' ser jeg med vægtningen af autonomi og uafhængighed mig selv som en form for forandringsagent. Det er vigtigt for mig med mine bidrag at sikre en grundig kobling til de synspunkter og den viden, som 'de studerede' bidrager med. Der er tale om en nødvendig balance mellem at bidrage og at blive styret. Deri ligger der en stor metodisk udfordring, som bare gør hele processen så meget mere vedkommende.

I de forskellige metodiske tilgange i min forskning og formidling har jeg således bevæget mig inden for stort set hele spektret fra – i den ene ende – den lidet synlige, private fluen på væggen tilgang i form af observation til – i den anden ende – den vældigt synlige, offentlige forandringsagents tilgang i form af direkte deltagelse i offentlige debatter med til tider en implicit og til tider en eksplicit dagsorden.

B4.3 Metodologiske overvejelser

Som anført i indledningen her i Bilag 4, benytter jeg termen metodologi i betydningen systematiserede overvejelser om fremgangsmåden ved indsamling af informationer.

Mixed methods

I mine mere end 25 år med brug af forskellige metoder til dataindsamling har jeg ikke haft en eksplicit formuleret, overordnet metodisk tilgang, som kunne kaldes mixed methods. Jeg har blot ud fra en pragmatisk tilgang benyttet mig af et sæt af forskellige metoder. Når jeg i afsnittet her så alligevel analyserer mine valg ud fra en mixed methods tilgang, så kan der måske siges at være tale om en slags efterrationalisering. Selv ser jeg det som, at den nyeste mixed methods design diskussion er en kærkommen mulighed for mig til at få mine delvist ureflekterede, pragmatiske metodevalg sat ind i en struktureret forståelsesramme.

Mixed methods er af Morten Frederiksen, Peter Gundelach og Rikke Skovgaard Nielsen beskrevet som en metodisk tilgang. Den har "*mange forskellige former og kan ikke reduceres til at kombinere kvantitative og kvalitative former for data. Tværtimod er mixed methods et begreb, der dækker over metodekombinationer på mange forskellige måder og niveauer*" (Frederiksen, Gundelach og Nielsen 2014,7).

Qua min i første omgang delvist ureflekterede tilgang til mine forskellige, pragmatiske metodevalg er der i min metodiske tilgang en del lighed med en række forskeres delvist ureflekterede kombination af forskellige empiriske metoder. Det gælder – uden sammenligning i øvrigt – hos forskere som Max Weber, Émile Durkheim og Bronislaw Malinowski (Frederiksen 2014,10). Interessant nok lader jeg i mine metodevalg ikke til at have været synderligt påvirket af den polarisering mellem kvalitative og kvantitative metodiske tilgange, som var på mode i 1980'erne (ibid.,11), da jeg studerede. Siden midten af 1990'erne er der som en modreaktion til de foregående årtiers polarisering fremvokset en ny generation af pragmatisk metodekombinationer.

Til forskel fra den tidligere pragmatiske metodetilgang var der til den nye pragmatiske metodediskussion knyttet en stærk bevidsthed og teoridiskussion om netop det formålstjenlige ved en kombination af forskellige metodiske tilgange (ibid.,12). Her ser jeg, at jeg uden at have haft en synderlig bevidst tilgang til det at kombinere eksempelvis kvalitative og kvantitative metoder i samme forskningsprojekt, dog har haft en tilgang, som på flere måder er at regne som mixed methods tilgange til mit datamateriale.

Det kan jeg uddybe ved at se på relationen mellem en metodisk tilgang, som jeg eksplicit har benyttet, nemlig triangulering, og så mixed methods. Mixed methods tilgangen trækker på mange af de elementer, der benyttes ved triangulering. Typisk har triangulering haft til formål at sikre bedre validering af et datasæt. På det punkt udgør mixed methods en udvidelse, for inden for mixed methods ses triangulering som en mulighed for enten at validere et datasæt, altså hvor flere metoder peger i samme retning, eller at komplementere et datasæt, altså hvor flere metoder peger i forskellige retninger (Dalen, Albæk og Vreese 2014,126; Skjøtt-Larsen 2014,80).

Begge disse tilgange har jeg benyttet mig af. Ved undersøgelsen af forskellige opfattelser af kajaksvimmelhed benyttede jeg mig af deltager-observation til at afdække nogle af de socialt gældende forståelser af kajaksvimmelhed, men jeg benyttede derimod interview som metode til at få indsigt i, hvordan sundhedsvæsenet så på det helt konkrete tilfælde af kajaksvimmelhed, som jeg havde undersøgt på mit feltarbejde. Formålet var ikke at sikre validitet men derimod at få konfirmeret komplementerende forklaringer på samme fysiske persons lidelse. Den tredje metode, som blev benyttet, var litteraturstudier (Hansen 1996 [Artikel 1]). Modsat havde brugen af triangulering ved mobilitetsundersøgelsen det helt klare formål at sikre større validitet i de datasæt, som vi fik frem ved henholdsvis registerdataudtræk, spørgeskemaundersøgelse og dybdeinterviews (Hansen og Rasmussen 2013 [Artikel 5]).

Også i Artikel 4 (Hansen, Sørensen og Jeppson 2009) trækkes der på kombinationer af forskellige metoder. Der er dels et kvantitativt litteraturstudie, hvor antallet af indlæg er talt op, dels en kvalitativ analyse af det indholdsmæssige i de pågældende artikler. Med andre ord blev der på det samme materiale gennemført forskellige metodiske analyser for at få forskellige typer af oplysninger ud af materialet, og disse forskelligartede oplysninger blev så sammenstillet i den efterfølgende analyse af materialet.

Grounded theory

På et overordnet metodologisk plan giver det mening at se den praktiske

tilgang i form af mixed methods som en metode inden for grounded theory (Zhao 2014,94-95).

Grounded theory er en metodologisk tilgang, som blev udviklet af Barney G. Glaser og Anselm L. Strauss i 1967 (Glaser and Strauss 1967). Grounded theory har til formål at udvikle en teori med udgangspunkt i empiriske observationer. Der er således et klart induktivt udgangspunkt i grounded theory. Et af nøgleelementerne er den iterative proces mellem empiriske studier, teoriudvikling og analyser (Lingard, Albert and Levinson 2008,459).

Det er en metodologisk tilgang, som passer ualmindelig godt til den arbejdsproces, som jeg har haft i mine studier. Specielt det faktum, at jeg aldrig har påbegyndt et projekt deduktivt med det formål at 'bevise' gyldigheden af en teori, gør, at grounded theory som metodologi generelt dækker min metodiske tilgang. Jeg har derimod som start på et projekt eller en undersøgelse typisk anlagt en empirisk og induktiv vinkel.

Filosofisk har det været anført, at anvendelse af den induktive metode er en udfordring i form af, at man derigennem principielt ikke har kunnet udsige noget om universel gyldighed (Ryberg 1997). Personligt ser jeg ikke det som en hæmsko, da jeg intet behov har for ved brug af den induktive metode gennem analyser at kunne generalisere mig frem til nogen form for noget helt eller delvist universelt gyldigt udsagn eller nødvendig kausalitet. Jeg henholder mig her til Ian Hackings teori. Han har senest i et interview slået fast, at han principielt holder sine analyser til "*the particular case*" uden ambition om at skulle opstille universelle udsagn (Madsen, Servan and Øyen 2013).

Netop det iterative element i min metodiske tilgang er godt belyst med de syv artikler og de syntetiserende analyser. Hvor artiklerne langt overvejende har haft en induktiv tilgang og oftest med afsæt i empiri, hvor jeg har samlet mine overvejelser i nogle generaliserede beskrivelser, så har jeg med afhandlingen og formuleringerne af mine arbejdshypoteser og min problemformulering bevæget mig et iterativt skridt videre til en – nu – deduktiv fase, hvor Figur 1 (side 23) er en skitsering af et muligt, generaliseret grundlag for formulering af en teori til en samlet samfundsbeskrivelse. I afhandlingen afprøver jeg med konkrete eksempler gyldigheden af den generalisering, som jeg har beskrevet i Figur 1.

Det er vigtigt for mig at slå fast, at selvom jeg her arbejder med generaliseringer, så har jeg ingen ambition, om at en underbygning af skitsen i Figur 1 med eksempler skal kunne udsige noget om andet end forandringerne i Grønland gennem de seneste godt 150 år.

Bilag 5 (kun elektronisk)

Perspektivering

Den i konklusionen (Kapitel 7) beskrevne syntese mellem analyserne af diskurs, styreform og legitimitet forholder sig – som foreskrevet i problemformuleringen – principielt alene til de kvalitative aspekter ved problemstillingen. Der er godt nok ved analysen af legitimitet blevet gjort et skøn med angivelse af procentsatser for den grønlandske befolknings legitimitetsvurderings indflydelse på de tre identificerede brud i den formelle styring af Grønland, men disse skøn er alene baseret på en ikke-dokumenteret vurdering.

Den kvalitative analyse af de grønlandske forhold har vist, at de væsentligste folkelige legitimitetsparametre i forhold til demokratiet som den formelle styreform er meritokrati, teknokrati, autokrati og ochokrati. Analysen siger dog ikke noget om i hvilket omfang, de enkelte styreformer er med til at påvirke den folkelige legitimitetsvurdering af den formelle styring i den grønlandske dagligdag.

Det er selvsagt nødvendigt først at have den kvalitative analyse og konklusion på plads, før der kan tages skridt til en udvidelse af analysen med egentlige kvantitative undersøgelser og målinger. Med afhandlingens analyse er der nu blevet gennemført en kvalitativ analyse, som vil kunne danne grundlag for en videre kvantitativt baseret analyse til yderligere kvalificering og dermed øget praktisk anvendelighed af resultaterne. I kapitlet her er derfor som perspektivering skitseret en mulig videre analyse, som vil kunne give nogle kvantitative mål for 'magtforholdet' mellem de forskellige diskurser samt de overordnede og de underordnede styreformer.

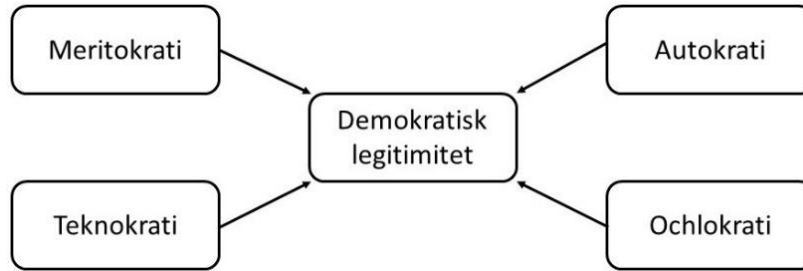
B5.1 Kvantificering

Som perspektivering til konklusionen kan der blandt andet hentes inspiration til den kvantitativt baserede videre analyse i en undersøgelse af de nye demokratier i Central- og Østeuropa, som blev publiceret af Søren Riishøj i 2012. Riishøj opererer med en model med typer af regimelegitimitet (Riishøj 2012a,57, Riishøj 2012b,4). Modellen har følgende parametre:

Specifik: Støtte til den siddende regering og/eller de politiske ledere.
Diffus: Støtte til det demokratiske princip, f.eks. frie valg.
"Performance": Støtte til resultater som er følelige for borgerne.

Demokratisk: Støtte til demokratiske rettigheder, f.eks. frie valg. (Riishøj 2012c,175-178).

Modellens parametre lader sig ikke umiddelbart overføre til grønlandske forhold, men den er en god inspirationskilde til opbygning af en tilsvarende model for regime-legitimitet i en grønlandsk kontekst. En model, der er tilpasset den grønlandske kontekst, er skitseret i Figur B2.

Figur B2. Typer af regime-legitimitet i relation til Grønland. Egen opstilling med inspiration fra Riishøjs model med typer af regime-legitimitet (Riishøj 2012a,57, Riishøj 2012b,4).

En kvantitativ analyse af temperatuen på det grønlandske hybrid-demokrati kan tage afsæt i den i Figur B2 opstillede model med typer af regime-legitimitet i relation til Grønland. Gennem analyser af de fire parametre kan der foretages en måling af graden af tilslutning til principperne inden for hver af parametrene for derigennem af nå frem til en kvantitativ beskrivelse af graden af folkelig demokratisk legitimitet.

Ideelt set kunne der gennemføres først en repræsentativ spørgeskemaundersøgelse, hvor i alt fald parametre som alder, køn, uddannelse og bosted skal være repræsentative variabler. Da der er tale om en undersøgelse af grundlaget for det demokratiske system i Grønland som sådan, er spørgsmålet om national og etnisk herkomst samt social stand principielt af sekundær væsentlighed, om end de også ville være interessante at inddrage som parametre. Her spiller det en væsentlig rolle, at hvis også de nævnte sekundære parametre blev inkluderet som repræsentative parametre, så ville det blive en for omfattende spørgeskemaundersøgelse.

Som tankeeksperiment kan der opstilles følgende kriterier for de fire primære parametre i en repræsentativ spørgeskemaundersøgelse:

- 1: Tre aldersgrupper: Født 1952 eller tidligere
Født perioden 1953-1978
Født 1979 eller senere
- 2: To køn: Hunkøn
Hankøn

- 3: Tre uddannelseskategorier: Til og med folkeskole
Mellemuddannelse (herunder gymnasium)
Længerevarende uddannelse
- 4: Tre bosteds-størrelser: Flere end 10.000 indbyggere
10.000-3.001 indbyggere
3.000-1 indbyggere

Det vil give i alt $3*2*3*3 = 54$ variabler, hvilket muligvis kan betragtes som lige i overkanten af, hvad der er tilrådeligt, men dog ikke umuligt at gennemføre.

Spørgsmålene vil blandt andet skulle reflektere følgende modstillinger:

- Meritokrati Offentlige ansættelse efter uddannelse, erfaring og dygtighed.
Autokrati Offentlige ansættelse efter bekendtskab og loyalitet.
Teknokrati Administration efter (vestligt) videnskabelige principper.
Ochlokrati Administration efter (inuits) traditionelle principper.

Relationerne mellem de fire styreformer kan illustreres som vist i Figur B3.

	Vestlig diskurs	Inuitisk diskurs
Ansættelses- princip	Meritokrati	Autokrati
Administrations- princip	Teknokrati	Ochlokrati

Figur B3. Relationerne mellem de fire analyserede styreformer og de i Grønland aktualiserede diskurser. Egen opstilling.

Den repræsentative spørgeskemaundersøgelse kan eksempelvis suppleres med registerdata og interviews.

Alt i alt skal undersøgelsen vise karakteren af den platform, som den grønlandske folkelige legitimitetsvurdering bygger på, når det grønlandske hybrid-demokrati bliver vurderet. Det vil ske i form af, at der vil kunne komme en procentangivelse på eksempelvis den folkelige tilslutning til samfundsorganisering ud fra individuelle rettigheder henholdsvis gruppers rettigheder eller ud fra videnskabelige principper henholdsvis traditionelle principper. Det er netop denne brydning mellem videnskaben og traditionen, som er udtrykt i det citat, der er anført i starten af afhandlingens prolog (side 11).

Mange spørgsmål presser sig på for at blive besvaret i en sådan undersøgelse. Der kan eksempelvis spørges ind til forhold, der kan belyse

eventuel klanrelateret prioritering. Det kunne være inden for eksempelvis familieklaner, partiklaner og stedklaner. Et andet sæt af spørgsmål, som en kvantitativ undersøgelse oplagt ville kunne medtage, er spørgsmål, som vil kunne kaste mere lys over de markante forskelle, der kan ses ved holdningstilkendegivelser i den offentlige debat i forhold til de holdninger, der kommer til udtryk gennem stemmeafgivning ved kommunal- og inatsisartut-valg, altså forskellen mellem den offentligt debatterende og dermed synlige gruppe og den i offentligheden mere usynlige gruppe, der ikke deltager i de offentlige debatter.